

ISSIQLIK INGALYATSIYA BILAN DAVOLASH

Xolmirzayeva Ibodatxon A'zamjon qizi
Xo'jaobod Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat
salomatligi texnikumi Rehabilitatsiya fizioterapiya
va mehnat bilan davolash fani o'qituvchisi

Yuqori nafas yo'llari kasalliklarini, jumladan, bronxit, astma, sinusit kabi holatlarni ingalyatsiya (bug' orqali davolash) usuli bilan davolash mumkin; bu usulda dorilar bug' orqali bevosita nafas yo'llariga yetkaziladi, bu esa shamollash, quruq yo'tal, burun bitishi va nafas qisilishini yengillashtiradi, yallig'lanishni kamaytiradi, lekin ingalyatsiya turini (nebulayzer, bug'li inhaler) va dorini shifokor tavsiyasiga ko'ra tanlash muhim.

Qanday Kasalliklarda Yordam Beradi?

- **Bronxit va traxeit:** Yallig'lanishni kamaytirib, balg'am ajralishini osonlashtiradi.

- **Shamollash va gripp:** Burun bitishi, tomoq og'rig'ini qoldiradi.

- **Bronxial astma:** Bronxlarni kengaytirib, nafas olishni yengillashtiradi (maxsus dorilar bilan).

- **Sinusit va adenoidit:** Burun bo'shliqlaridagi shishni kamaytiradi.

- **Laringit:** Ovoz boylamlaridagi yallig'lanishni qoldiradi.

Qanday Ingalyatsiya Usullari Bor?

1. **Nebulayzer (eng samarali):** Dorini mayda tomchili bug'ga aylantirib, chuqur nafas olishni ta'minlaydi. Preparatlar: Bronxodilatatorlar (Salbutamol), steroidlar (Pulmicort), antiseptiklar (Miramistin), tuzli eritmalar (Fiziologik eritm a).

2. **Bug'li inhalemlar:** Issiq bug' yordamida amalga oshiriladi, ko'pincha tabiiy dorilar (kamfora, mentol, efir moylari) bilan.

3. **Efir moylari:** Eucalyptus, lavanda, choy daraxti moylari (diqqat bilan, allergiya xavfi bor).

4. Muhim E'tiborga Molik Narsalar:

- **Shifokor bilan maslahatlashuv:** Ayniqsa, bolalar va surunkali kasalliklarda har qanday ingalyatsiyani shifokor tavsiyasi bilan qilish zarur.

- **To'g'ri Dori:** Nebulayzer uchun faqat shifokor buyurgan dorilarni ishlatish kerak.

- **Tozalik:** Inhaler va nebulayzerlarni muntazam tozalash kerak.

- **Qarshi ko'rsatmalar:** Temperatura ko'tarilganda, qon ketishda, ba'zi yurak kasalliklarida ingalyatsiya mumkin emas.

Uy Sharoitida Qilish (Maslahat bilan):

- Issiq suv bug'iga tuz, soda, kamfora qo'shib bug'ini nafas bilan ichish mumkin, bu burun va tomoqni yumshatadi.

Ingalyatsiya yordamida nafas yo'llaridagi muammolarni yengillashtirish mumkin, lekin uni to'g'ri va xavfsiz usulda bajarish muhimdir.

Kuz kelishi bilan bolalar orasida nafas yo'llari infeksiyalari keskin ko'payadi. Bunday paytda ko'plab ota-onalar farzandlarini uy sharoitida ingalyatsiya orqali davolashni afzal ko'radi. Xo'sh, bu usul qanchalik to'g'ri? Ingalyatsiyaning foydasi qanday va uni qo'llashda nimalarga e'tibor berish kerak? Qaysi hollarda ushbu muolaja tavsiya etilmaydi?

Havo harorati pasaygan sari inson organizmi sovuq mavsumga moslasha boshlaydi. Ushbu davrda turli virus va bakteriyalar faollashib, gripp hamda O'RVI kabi kasalliklar ko'payadi. Ayniqsa, bolalarda nafas yo'llari infeksiyalari yilning boshqa fasllariga nisbatan ko'proq uchraydi. Bunday paytda aksar ota-onalar farzandlarini uy sharoitida ingalyatsiyadan foydalanib davolashga urinishadi. Ingalyatsiya – nafas yo'llariga dorilarni to'g'ridan to'g'ri yuborish usuli bo'lib, bolalar uchun foydali hisoblanadi. Uni asosan, nafas yo'llari kasalliklari, bronxit, astma, tonsillit va o'tkir respirator virusli infeksiyalar (O'RVI) davrida qo'llash mumkin.

Mazkur davolash usulining afzalligi shundaki, ingalyatsiya yo'li bilan qilinadigan malham bemorga tez ta'sir ko'rsatadi. Sababi u orqali dori moddalari bevosita hujayralarga yetib borib, xastalik alomatlari yengillashadi.

Ingalyatsiyaning turlari har xil. Ulardan ba'zilar shifokor tavsiyasi bilan amalga oshirilsa, boshqalari uy sharoitida qo'llanishi mumkin.

Xususan, nebulayzer zamonaviy qurilma bo'lib, dorini aerosol (havoga purkaladigan, mayda zarrachalardan iborat tuman shaklidagi aralashma) ko'rinishiga keltiradi.

U bolalar uchun eng maqbul vosita hisoblanadi. Foydasi shundaki, dorilar to‘g‘ridan to‘g‘ri nafas yo‘llariga tushib, tez ta’sir ko‘rsatadi. Nebulayzerga shifokor tavsiyasi asosida berilgan maxsus dori vositalarini qo‘shish mumkin.

Bug‘li ingalyatsiya esa odatda sho‘r va dorivor moddalar qo‘shilgan suv yordamida ishlatiladi. U o‘smir bolalar uchun samarali hisoblansa-da, kichik yoshdagi bolalarga ehtiyotkorlik bilan qo‘llash lozim.

Aerazolli ingalyatsiya maxsus flakonlarda tarqatiluvchi dorilar bilan amalga oshirilib, astma va allergik reaksiyalar uchun ishlatiladi.

Ba’zi bemorlarga ingalyatsiya qilish tavsiya etilmaydi. Jumladan, tana harorati 38°S va undan yuqori bo‘lganda, o‘pka yoki yurak faoliyatining og‘ir buzilishlarida foydalanish mumkin emas.

Ingalyatsiya uchun dorilar aniqlangan kasalliklarga muvofiq shifokor tomonidan tanlanishi zarur. Muolajani o‘tkazishda quyidagi qoidalarga amal qilish kerak:

- **bola tinch holatda bo‘lishi va to‘g‘ri nafas olishi;**
- **ingalyatsiyani taomlanishdan kamida 1 soat oldin yoki keyin o‘tkazish;**
- **muolaja vaqti 5-10 daqiqadan oshmasligi;**
- **nebulayzer tozaligiga e’tibor berish va uni har bir qo‘llashdan so‘ng yuvish zarur.**

Mutaxassisning ta’kidlashicha, ingalyatsiyadan o‘zboshimchalik bilan foydalanish ko‘ngilsiz holatlarga sabab bo‘lishi mumkin. Shu bois uni qo‘llashdan avval, albatta, shifokor bilan maslahatlashish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Ahmedov A., Sodiqova Z. Normal anatomiya va fiziologiyasi. T., 2000.
2. Ganiyev S. V. Travmatologiya va ortopediya asoslari.
3. Ilxo‘jayeva K.E., Xudoyberganova B.T. Fizioterapiya va tibbiy rehabilitatsiya. T., 2004.
4. Murodov N.N. O‘zbekiston kasaba uyushmasining shifo makonlari. T., 1995.
5. Студенкин М.Я. Справочник педиатра.
6. Xaydarov S.O. Ichki kasalliklar.
7. Yuldashev K.E. Fizioterapiya. T., 1990.